Technische vraag

Zaaknr.: 78975 / 2025

Technische vraag aan: Jeroen Staps - Ruimte / Planvorming en ontwerp

Onderwerp: Bindend advies aanvraag Zonnepark Schapendrift - Odiliapeel

In de commissie REF bespreken we binnenkort het plan voor zonnepark Schapendrift. Zoals ook bij eerdere zonneparken in de gemeente speelt de problematiek van netcongestie en de onzekerheid rond aansluitingen door Enexis. In dit verband heeft de fractie van PRO de volgende vragen.

1. Wat betekent de 'verwachte' wachttijd van 3 tot 5 jaar voor aansluitingen concreet voor de planning van de zonneparken in Maashorst en voor het behalen van de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen?

2. Op welke wijze wordt de gemeente Maashorst door Enexis geïnformeerd over de planning en prioritering van netaansluitingen, en welke invloed kan de gemeente zelf uitoefenen op die volgorde of snelheid?

3. Bij andere gemeenten worden soms alternatieve oplossingen toegepast om projecten toch te laten starten ondanks beperkte netcapaciteit. Denk bijvoorbeeld aan:

   - Tijdelijke of gefaseerde aansluitingen: een deel van het project alvast aansluiten en later uitbreiden.
   - Capaciteitsbeperkte of stuurbare contracten: waarbij de netbeheerder het zonnepark tijdelijk afschakelt of beperkt terug laat leveren bij piekdrukte.
   - 'Cable pooling': één aansluiting delen tussen een zonnepark en een andere energiebron (biogascentrale, grote afnemer, …), zodat de kabel efficiënter wordt benut.
   - Directe koppelingen ('private wire'): een rechtstreekse verbinding tussen zonnepark en nabijgelegen grootverbruiker, buiten het openbare net om.
   - Energiehubs of gesloten systemen: samenwerking van meerdere partijen in een gebied die lokaal de opwek, de opslag en het verbruik afstemmen.

   Welke van deze alternatieve oplossingen zijn of worden in Maashorst concreet onderzocht en welke daarvan zijn op korte termijn technisch en juridisch haalbaar?

4. Wat betekent de lange(re) wachttijd voor inwoners en bedrijven die financieel participeren in de zonneparken (bijvoorbeeld qua rendement of terugverdientijd), en hoe wordt hiermee omgegaan in de afspraken en communicatie richting deze deelnemers?

5. Hoe en met welke frequentie wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de effecten van netcongestie op lopende projecten en de voortgang van gesprekken met Enexis en andere betrokken partijen?

6. Wat zijn de consequenties voor de voortgang en realisatie van een zonnepark wanneer één of meerdere financiers of investeerders (zoals projectontwikkelaar of participanten)

failliet raken, zowel in de ontwikkelfase als wanneer het zonnepark reeds gerealiseerd is? En welke rol en verantwoordelijkheid heeft de gemeente hierbij?

Ondertekening:

Datum indiening	:	17-9-2025
Fractie	:	PRO
Naam indiener	:	Cock de Jong

Antwoord op technische vraag

Antwoord door: Jeroen Staps en Lian Nabuurs
Datum: 18-9-2025

1. Wat betekent de ‘verwachte’ wachttijd van 3 tot 5 jaar voor aansluitingen concreet voor de planning van de zonneparken in Maashorst en voor het behalen van de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen?

   Antwoord
   De wachttijd betekent dat de realisatie van de zonneparken niet direct na vergunningverlening zal plaatsvinden. Voor de planning betekent dit dat projecten wel “op papier” bijdragen aan de duurzaamheidsagenda, maar feitelijk pas later bijdragen aan CO_2-reductie. De daadwerkelijke realisatie van het RES-bod vóór 2030 wordt door netcongestie belemmerd. Wel wordt het RES-bod in de jaren na 2030 (richting 2033) gerealiseerd. Dit staat ook beschreven in de voortgangsrapportage RES-NOB 2025.

2. Op welke wijze wordt de gemeente Maashorst door Enexis geïnformeerd over de planning en prioritering van netaansluitingen, en welke invloed kan de gemeente zelf uitoefenen op die volgorde of snelheid?

   Antwoord
   De gemeente heeft op reguliere basis contact zowel ambtelijk als bestuurlijk met Enexis en hier worden we geïnformeerd over de planning, prioriteringsmogelijkheden en de stand van zaken rondom netcongestie. Enexis is ook aanwezig bij de ambtelijke en bestuurlijke overleggen bij de RES-NOB.
   We hebben als gemeente geen directe invloed op de volgorde of snelheid waarin Enexis zaken aanpakt. Maatschappelijke prioritering is mogelijk onder voorwaarden van de ACM, maar als gemeente hebben we geen rol bij de prioritering zelf. Wel kunnen wij in overleggen met Enexis en de provincie invloed uitoefenen.

3. Bij andere gemeenten worden soms alternatieve oplossingen toegepast om projecten toch te laten starten ondanks beperkte netcapaciteit. Denk bijvoorbeeld aan:

   - Tijdelijke of gefaseerde aansluitingen: een deel van het project alvast aansluiten en later uitbreiden.
   - Capaciteitsbeperkte of stuurbare contracten: waarbij de netbeheerder het zonnepark tijdelijk afschakelt of beperkt terug laat leveren bij piekdrukte.
   - ‘Cable pooling’: één aansluiting delen tussen een zonnepark en een andere energiebron (biogascentrale, grote afnemer, …), zodat de kabel efficiënter wordt benut.
   - Directe koppelingen (‘private wire’): een rechtstreekse verbinding tussen

zonnepark en nabijgelegen grootverbruiker, buiten het openbare net om.
- Energiehubs of gesloten systemen: samenwerking van meerdere partijen in een gebied die lokaal de opwek, de opslag en het verbruik afstemmen.

Welke van deze alternatieve oplossingen zijn of worden in Maashorst concreet onderzocht en welke daarvan zijn op korte termijn technisch en juridisch haalbaar?

Antwoord
De genoemde mogelijke alternatieven kunnen inderdaad soms een oplossing bieden. Daarvoor dient goed naar de individuele initiatieven gekeken te worden. Als gemeente hebben we hier vooral een faciliterende rol. Gesprekken over tijdelijke en gefaseerde aansluitingen en CBC contracten, vinden plaats tussen de initiatiefnemer en de netbeheerder. Belangrijk hier te vermelden is dat dergelijke aansluitingen/ contracten van invloed zijn op de business case. Voor Cable pooling en directe lijnen zal er eerst afstemming tussen de initiatiefnemer van de zonneparken en de andere energiebron(nen) dienen plaats te vinden. Deze opties kunnen meestal slechts onder zeer specifieke voorwaarden: nabijheid van een geschikte verbruiker, passend elektriciteitsprofiel, eigendomskwesties en duidelijke juridische afspraken. Voor een energyhub of gesloten systeem geldt dat de samenwerking tussen meerdere partijen binnen een gebied rondom opwek, opslag en verbruik kansrijk kunnen zijn, maar dit vraagt ook een grote mate van coördinatie en juridische helderheid. Landelijk zien we hier ook een grote onzekerheid over de economische en juridische haalbaarheid en vooral veel initiatieven in de pilotfase. Er lopen inmiddels diverse onderzoeken vanuit de gemeente rondom energyhubs, waarbij als dit een haalbare optie blijkt te zijn, er zeker een rol is voor de koppeling met lokale opwekinitiatieven.

4. Wat betekent de lange(re) wachttijd voor inwoners en bedrijven die financieel participeren in de zonneparken (bijvoorbeeld qua rendement of terugverdientijd), en hoe wordt hiermee omgegaan in de afspraken en communicatie richting deze deelnemers?

   Antwoord
   In overeenkomsten wordt vaak een bouw- of exploitatievoorbehoud opgenomen: deelnemers investeren pas zodra er zicht is op een aansluiting.

5. Hoe en met welke frequentie wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de effecten van netcongestie op lopende projecten en de voortgang van gesprekken met Enexis en andere betrokken partijen?

   Antwoord

Op het moment dat er zicht is op een aansluiting op lopende projecten wordt u daarover als raad geïnformeerd via de voortgangsrapportage, jaarlijkse monitor en raadsbijeenkomst van de RES NOB wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de o.a. netcongestie. Op dit moment wordt de gemeenteraad niet frequent geïnformeerd over de voortgang van de gesprekken met Enexis en andere betrokken partijen, omdat zoals ook beantwoord in vraag 2 de gemeente geen directe mogelijkheid heeft om de prioritering van aansluitingen te sturen.

6. Wat zijn de consequenties voor de voortgang en realisatie van een zonnepark wanneer één of meerdere financiers of investeerders (zoals projectontwikkelaar of participanten) failliet raken, zowel in de ontwikkelfase als wanneer het zonnepark reeds gerealiseerd is? En welke rol en verantwoordelijkheid heeft de gemeente hierbij?

   Antwoord
   Als ontwikkelaar of financiers in de ontwikkelfase failliet gaan kan een project stilvallen, tenzij een andere partij het project overneemt. De gemeente heeft dan geen formele verantwoordelijkheid, behalve bij eigen participatie.
   Als een faillissement in de exploitatiefase plaatsvindt kan gezocht worden naar een nieuwe partij die het eigendom overneemt en de exploitatie voortzet. In juridische zin is de rol van de gemeente beperkt. De vergunning blijft geldig en kan worden overgedragen aan een andere partij. Vanuit onze bestuurlijke rol zullen wij in dat geval meedenken over een oplossing.